

Pašilių šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

Alkus, Elkus

Koordinatės

LKS: 466741; 6112001

Adresas

Jurbarko r., Seredžiaus sen.,
Pašilių k.

Tipas

Kylantis

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Vidutinio vandeningumo,
reikšmingas šaltinis.
Debitas ≈ 1,0 l/s

Vandens tipas

Kalcio, natrio, magnio
hidrokarbonatinis, sulfatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas, K. Kadūnas,
Z. Zanevskij, 2013

Aplinka

Apie 0,1 km į šiaurės vakarus nuo Dubysos dešiniojo kranto, 0,4 km į pietryčius nuo Pašilių piliakalnio, vakariniame lauko kelio į Padubysį pakraštyje. Šiuo metu čia tyvuliuoja apie 10 m skersmens akis, maitinama versmės šiaurės vakariniame jos pakraštyje.

Dabartinė būklė, kaptazas

Kaptažo įrenginių nėra, vandens pasisemti gana neparanku.

Vandens fizikinės savybės

Šaltinio vanduo beskonis, bekvapis, skaidrus, šaltas (temperatūra – 10,3–10,5 °C). Vandenyje ištirpusio deguonies koncentracija – 1,84 mg/l, vanduo silpnai šarminis (pH = 7,49), Eh = -115 mV.

Vandens cheminės savybės

Vandenyje daug ištirpusių mineralinių medžiagų. Jame nustatyta padidėjęs kiekis sulfato, natrio kalio.

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	883		
Sausoji liekana 180 °C	244		
Bendrasis kietumas		8,24	
Karbonatinis kietumas		7,87	
Nekarbonatinis kietumas		0,37	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	20,68	0,59	5,00
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	156,60	3,27	27,71
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	479,6	7,87	66,69
Nitritai, NO ₂ ⁻	2,32	0,05	0,42
Nitratai, NO ₃ ⁻	1,27	0,02	0,17
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	68,50	2,97	25,85
Kalis, K ⁺	10,34	0,28	2,44
Kalcis, Ca ²⁺	109,1	5,44	47,35
Magnis, Mg ²⁺	34,12	2,80	24,37
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0,03	0,00	0,00
Kitos analitės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,55		
Permanganato skaičius, mg O/l	3,20		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	859		

Aptikta nebūdingai didelė nitritų koncentracija, ro-danti nesenos taršos pėdsakus. Nitrataų koncentracija artima foninėms reikšmėms. Šaltinio vanduo kietas,

pasižymintis karbonatiniu lengvai pašalinamu kiektumu. Vandens cheminė sudėtis byloja, kad šaltinio vanduo gali formuotis besimaišant gėlam gruntiniam su pritekančiu iš gilesnių žemės sluoksnių mineraliniu vandeniu.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

$$M0,88 \frac{HCO_3,67SO_4,28}{Ca47Na26Mg24} T10,3Q1$$

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Toj vietoj gyvenęs žydas Alkus ir laikęs karčemą. Po vienos nakties karčema nugrimzdusi. Toj vietoj ilgai dar vanduo išnešdavęs butelių kamščius. Vandeniū žmonės gydosi akis.

Seniau buvusi karčema, kuri paskendusi duobėj. Gyvenęs žydas Elkus.

Žyds su dažais nuskendo. Su dažais žyds nuskendo, – taip šnekėdavo. [Kodėl su dažais?]

Nu te, žinot, nėra grunto jokio, te ką te... su kartim būdavo suriša ir kemša, ir ten nieko nepasiekia – ten bedugnė. Vadinos Alkus.

Kur dabar šaltinis, seniau gyveno žydas Elkė. Jis buvo didelis pijokas, žulikas. Gyveno vienas, be šeimos. Kartu su visa savo sodyba prasmego, tai lyg Dievo bausmė tokia. Po to ilgai dar šaltinyje jo trobesių rąstgaliai plaukiojo (juos matė dar ir mano tėvas, gimęs 1904 m.).

Kaimo vyrai bandė į šaltinį kišti pačią ilgiausią kartį, bet vandens spaudimas vis ją išmesdavo. Ta „akis“ seniau buvo dar didesnė. Šaltinį vadiname „Alkus“, kiti dar sako „Elkus“.

[Alkus, Jelkus]. Tas kilęs pavadinimas nuo ko? Atseit tokie padavimai buvę, kad gyveno žydas Elkė – reiškias pavardė buvo. Šitas gėrė, nu i kaip prakeikimas, su ta trobele jisai nuskendo. Tai tokie padavimai, kad kaip koksai prakeikimas.

Tai pradėjo po kiek laiko, iškildavo, iškildavo tų senų trobelės rąstų. Tai mano tėvelis taip sakė. Sakydavo, buvo didesnė ta visa eketė. O panašu, kad ji keturkampa buvo, o daba apskrita yra.

Tai jau sako, kad ten žydas gyveno. Sako, i nuskendo jis ten į prarają. Tai te tik yra pasakos, kad deivės skalbdavo, ką čia gali žinot. Deivės kokios skalbdavo naktim te po tą [šaltinį]. Ką jos te veikdavo, skalbdavo, puškindavosi te po tą vandenį... ką te gali žinot.

Pliauškinas naktį te po tą balą, puškinas, dainuoja, cypauja – va te teip buvo, a te tik pasaka, tam Alkuj (Vaitkevičius)

